

Remiss avseende Riksantikvarieämbetets rapport om Farokonventionen – Europarådets ramkonvention om kulturarvets samhälleliga värde

Kulturdepartementets dnr Ku2014/591/KA

Jordbruksverket har fått möjlighet att lämna synpunkter på ovanstående remiss.

Jordbruksverket har regeringens uppdrag att arbeta för ett dynamiskt och konkurrenskraftigt näringsliv på landsbygden. Vårt arbete syftar till en levande landsbygd och ett hållbart samhälle. Inom begreppet levande landsbygd rymms frågorna om att kunna bo, verka och leva på landsbygden. Jordbruksverket är också förvaltningsmyndighet för de program som rör regeringens politik för landsbygdsutveckling.

För att kunna bo, verka och leva på landsbygden krävs vissa grundläggande förutsättningar. Det är angelägenheter som i allra högsta grad berörs av frågor kring kulturmiljö och kulturarv.

Jordbruksverket deltar gärna i en dialog med Riksantikvarieämbetet och andra berörda myndigheter och aktörer när det gäller frågor kring kulturmiljö och kulturarv med landsbygden som perspektiv.

Föreliggande yttrande ska ses mot bakgrund av detta uppdrag.

Sammanfattning

- Jordbruksverket tillstyrker Riksantikvarieämbetets rekommendation att Sverige ska ratificera Farokonventionen.
- Jordbruksverket vill även lämna ett antal generella synpunkter.

Synpunkterna utvecklas under respektive rubrik i avsnittet Jordbruksverkets ställningstagande.

Jordbruksverkets ställningstagande

Jordbruksverket vill inom följande områden lämna synpunkter, som vi anser ska beaktas i det fortsatta arbetet.

Kulturarvet som resurs för socialt hållbar utveckling

– I rapporten framhåller Riksantikvarieämbetet att konventionen utifrån svenskt sammanhang kan fungera som inspiration för att utveckla svensk kulturmiljöförvaltning i riktning mot ett tvärsektorielt samarbete.

I avsnittet Övrigt senare i yttrandet beskriver vi Jordbruksverkets roll för olika program som rör regeringens politik för landsbygdsutveckling. Vi vill också peka på Landsbygdsnätverkets betydelse för att knyta ihop aktörer på lokal, regional, nationell och internationell nivå. Alla intresseorganisationer och myndigheter, som är verksamma på nationell nivå och som är viktiga för att nå målen med landsbygdsprogrammet, havs- och fiskeriprogrammet samt lokalt ledd utveckling kan bli medlemmar i Landsbygdsnätverket.

Jordbruksverket anser att det är viktigt att den erfarenhet och kunskap som finns inom Jordbruksverket och Landsbygdsnätverket kan bidra till att förverkliga konventionens syften i ett landsbygdsperspektiv.

Kulturarvet som resurs för ekonomiskt hållbar utveckling

– I rapporten framhåller Riksantikvarieämbetet att konventionen möjliggör en fortsatt utveckling av att använda kulturarvet som ett instrument för bland annat närings- och regionalpolitiken. Kulturarvet som en ekonomisk resurs diskuteras också i rapporten.

Jordbruksverket vill även utifrån detta tema peka på att kulturarvet kan bidra på ett positivt sätt till utveckling på landsbygden, och även betona att Jordbruksverket gärna deltar i en dialog kring kulturarv/kulturmiljö och landsbygdsutveckling.

Kulturarvet som resurs för ekologiskt hållbar utveckling

– I rapporten påtalar Riksantikvarieämbetet även att konventionen kan anknyta till frågor om ekologisk (miljömässig) hållbarhet.

I detta sammanhang vill Jordbruksverket peka på det gemensamma regeringsuppdrag som Jordbruksverket, Riksantikvarieämbetet, Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten har kring att följa upp och utvärdera jordbrukspolitikens effekter på miljön (projektet CAP:s miljöeffekter). Jordbruksverket och Riksantikvarieämbetet samarbetar även kring uppföljning av kulturmiljöfrågor inom miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap.

Tidigare har det även funnits ett formaliserat myndighetssamarbete kring genomförandet av den Europeiska landskapskonventionen (ELC). Eftersom Faroconventionen och ELC har beröringspunkter, inte minst vad gäller helhetsperspektiv, underifrånperspektiv och delaktighet, ser Jordbruksverket

gärna att Riksantikvarieämbetet tar ett samlat grepp för att koordinera genomförandet av de båda konventionerna.

Övrigt

Långsiktig hållbarhet

Konventionen har en stark betoning på ”här och nu”. Jordbruksverket delar Riksantikvarieämbetets kritiska anmärkning att hållbar kulturmiljöförvaltning även måste beakta ett historiskt perspektiv. Det innebär t.ex. att kunskap om och djupare förståelse för olika landsbygders lokala och regional särdrag behöver historievetenskaplig förankring.

Landsbygdsprogrammet, havs- och fiskeriprogrammet och lokalt ledd utveckling

– Jordbruksverket är förvaltningsmyndighet för landsbygdsprogrammet, som består av stöd och ersättningar som är till för att utveckla landsbygden. Miljö, hållbar utveckling och innovation är prioriterat. Programmet är fokuserat på att styra mot målen i programmet, som i sin tur ska bidra till att nå det övergripande EU-målet Smart och hållbar tillväxt för alla.

Leader är en metod för landsbygdsutveckling, där de som bor och verkar i området driver utvecklingen. I nuvarande programperiod som pågår mellan 2014-2020 är det möjligt att jobba med lokalt ledd utveckling genom leadermetoden inom fyra fonder. Det är Jordbruksverket som ansvarar för samordningen av de fyra fonderna. Sverige är unika inom EU genom att vi involverar alla fyra europeiska struktur- och investeringsfonderna i arbetet med lokalt ledd utveckling. De fyra fonderna är jordbruksfonden för landsbygdens utveckling, havs- och fiskerifonden, socialfonden och regionala utvecklingsfonden. Jordbruksverket är förvaltningsmyndighet för lokalt ledd utveckling för alla fonderna.

Jordbruksverket är även förvaltningsmyndighet för havs- och fiskeriprogrammet, som består av stöd och ersättningar för att utveckla ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart fiske i Sverige, och även det syftar mot det övergripande målet inom EU.

Som ett exempel på områden där landsbygdsprogrammet har en tydlig koppling till kulturområdet kan nämnas investeringsstöd till utveckling av natur- och kulturmiljö. Där finns även möjlighet till stöd för utveckling av kulturhistoriska byggnader. De landsbygdsföretagare som arbetar med inriktning inom kulturmiljö och kulturarv kan söka stöd inom företags- och projektstöd för att utveckla sina företag. Inom landsbygdsprogrammet finns också stöd till aktiviteter som ska bidra till ökad kunskap om hur man kan främja och bevara ett levande och dynamiskt kulturarv inom mat- och livsmedelsframställningen.

Jordbruksverket vill peka på att verkets roll som beskrivs ovan sammanfaller väl med att konventionen betonar vikten av en ökad samverkan mellan kulturmiljösektorn och andra samhällsområden. Jordbruksverket ser gärna en

uppgift att vara en aktiv part i dialogen kring kulturarvets och kulturmiljöns betydelse för landsbygdens utveckling.

I detta ärende har avdelningschefen Niclas Purfürst beslutat. Magnus Nordgren har varit föredragande.

Niclas Purfürst

Magnus Nordgren